

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Amsterdam in cijfers 2011

Colofon

Verkrijgbaar bij

SDA Print + Media, Donauweg 8b, telefoon 020 551 1811 en in de boekhandel

Informatie

Dienst Onderzoek en Statistiek, telefoon 020 251 0464

Redactionele informatie

Samenstelling

Dienst Onderzoek en Statistiek

Redactie

Cor Hylkema (eindredactie)	Willem Bosveld	Esther Jakobs
Els de Boer	Ivo de Bruijn	

Met medewerking van

Chris Beijer	Peter van Hinte	Carine van Oosteren
Josca Boers	Marcel Janssen	Steven Poppelaars
Hester Booi	Idske de Jong	Sanna de Ruiters
Jolijn Broekhuizen	Nienke Laan	Robert Selten
Lotje Cohen	Ellen Lindeman	Harry Smeets
Tanja Fedorova	Laure Michon	Hans de Waal
Jessica Greven	Willem van Noorden	Merel van der Wouden
Rogier van der Groep	Nienke Nottelman	
Merijn Heijnen	Manilde van der Oord	

Vormgeving, zetwerk, omslag, druk en afwerking

SDA Print + Media

Fotografie

Nienke Laan

Fotobank Intranet Amsterdam, Edwin van Eis en Ton van Rijn

Bronvermelding

Het overnemen van gegevens is met de volgende bronvermelding toegestaan: O+S Amsterdam

Amsterdam in cijfers, Jaarboek 2011 is een productie van O+S in opdracht van de Gemeente Amsterdam

Verklaring der tekens

. = de gegevens ontbreken
 x = geheim
 – = nul
 – = (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
 0(0,0) = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
 niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
 * = niet berekend i.v.m. kleine aantallen
 2010-2011 = 2010 tot en met 2011
 2010/2011 = het gemiddelde over de jaren 2010 tot en met 2011
 2010/'11 = oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2010 en eindigend in 2011

prijs: € 30,- incl. BTW en excl. verzendkosten

ISBN 978-90-816390-2-6

november 2011

Woord vooraf

Amsterdam beleeft een periode van stormachtige groei. De afgelopen jaren zijn er enkele tienduizenden nieuwe inwoners bijgekomen. Ook economisch gezien staan stad en regio er relatief gezien goed voor. Tegelijkertijd zijn er voor de komende jaren tal van onzekerheden als gevolg van de economische en financiële crisis, bijvoorbeeld op de woningmarkt en op het gebied van sociale zekerheid. Het jaarboek Amsterdam in Cijfers verschijnt al 117 jaar – en in die tijd zijn meer perioden van onzekerheid en snelle verandering geweest. Juist dan is een zo actueel mogelijk cijfermatig overzicht van de toestand van de stad onmisbaar. Maar daarnaast biedt het cijfermateriaal in deze publicatie de mogelijkheid op zoek te gaan naar meer trendmatige ontwikkelingen die relevant zijn voor de wat langere termijn. Het jaarboek is dan ook niet alleen een naslagwerk, maar ook een inspiratiebron voor een ieder die op zoek is naar het antwoord op de vraag hoe Amsterdam ook in de toekomst een succesvolle en aangename stad kan blijven.

Alle gegevens uit dit jaarboek zijn via de website van O+S digitaal beschikbaar. Iedereen die in de stad geïnteresseerd is kan de gegevens naar believen selecteren, bewerken en koppelen. Daarmee ontstaat de mogelijkheid meningen, analyses en beschouwingen van een stevig cijfermatig fundament te voorzien.

Het jaarboek 'Amsterdam in cijfers 2011' is tot stand gekomen dankzij de medewerking van talloze organisaties in de stad, binnen en buiten de gemeente. Ik wil een ieder die betrokken is geweest bij de totstandkoming van het jaarboek hartelijk bedanken.

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to read 'E.E. van der Laan'.

mr. E.E. van der Laan
Burgemeester van Amsterdam

Leeswijzer

Opbouw publicatie

■ Inhoud per hoofdstuk en paragraaf	blz. 5 – 7
■ Samenvatting jaarboek 2011	blz. 8 – 16
■ Hoofdstuk 1 t/m 19	blz. 17 – 590
■ Bijlagen 1 t/m 5	blz. 591 – 608

Opbouw hoofdstuk

- Titelpagina met vermelding van paragraaftitels
- Samenvatting met grafieken en kaarten
- Lijst van tabellen, grafieken en kaarten
- Tabellen, grafieken en kaarten per paragraaf

Bronvermelding

Indien onder een tabel geen bron is vermeld, is het cijfermateriaal afkomstig van de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S). Voor deze informatie is onder andere gebruik gemaakt van de (administratieve) bestanden van de Dienst Persoons- en Geo-informatie (DPG), van de Dienst Wonen, Zorg en Samenleven (WZS) en van de Dienst Belastingen Gemeente Amsterdam (DBGGA).

Website

Amsterdam in cijfers 2011 staat volledig op de website van O+S, www.os.amsterdam.nl

De tabellen zijn zowel in html- als in xls-formaat opgenomen, de kaarten en grafieken in html- en gif-formaat. De hoofdstukken van het jaarboek 2011 zijn als PDF te vinden.

De directe link is

www.os.amsterdam.nl/publicaties/amsterdamincijfers

Inhoud

	Woord vooraf	3
	Leeswijzer	4
	Samenvatting jaarboek 2011	8
1	Kerncijfers	17
1.1	Kerncijfers Amsterdam	24
1.2	Kerncijfers stadsdelen	29
1.3	Kerncijfers buurtcombinaties	33
1.4	Kerncijfers ouderen	41
1.5	Kerncijfers jongeren	44
2	Bevolking	47
2.1	Stand van de bevolking	54
2.2	Loop van de bevolking	71
2.3	Geboorte en sterfte	74
2.4	Huwelijken, partnerschappen en echtscheidingen	76
2.5	Vestiging, vertrek en verhuizingen	78
2.6	Nationaliteitswijzigingen	87
2.7	Prognoses	88
3	Openbare orde en veiligheid	93
3.1	Politie	101
3.2	Brandweer	124
4	Werk en inkomen	125
4.1	Beroepsbevolking	134
4.2	Niet-werkende werkzoekenden (NWW)	141
4.3	Werkgelegenheid	157
4.4	Uitkeringen	170
4.5	Armoedebestrijding	178
4.6	Inkomen en bestedingen	184
5	Zorg	191
5.1	Maatschappelijke zorg	197
5.2	Gezondheid	199
6	Educatie, jeugd en diversiteit	213
6.1	Kerncijfers	221
6.2	Primair onderwijs	224
6.3	Speciaal onderwijs	229
6.4	Secundair onderwijs	230
6.5	Tertiair onderwijs	233
6.6	Diversiteit	238

7	Verkeer en infrastructuur	241
7.1	Mobiliteit	247
7.2	Parkeren	253
7.3	Verkeersveiligheid	254
7.4	Openbaar vervoer	259
7.5	Communicatie	260
8	Openbare ruimte en groen	261
8.1	Ruimtegebruik	266
8.2	Woonomgeving	271
9	Cultuur en monumenten	273
9.1	Cultuur	278
9.2	Monumenten	285
10	Milieu en water	287
10.1	Afvalverwerking	292
10.2	Drinkwatervoorziening	294
10.3	Milieu	295
10.4	Waterbeheer	302
11	Sport en recreatie	307
11.1	Sport	311
11.2	Recreatie	316
12	Economie en haven	319
12.1	Zeehavens Amsterdam	327
12.2	Schiphol	330
12.3	Toerisme	334
12.4	Winkelen	344
12.5	Detailhandel	349
12.6	Financiële en zakelijke dienstverlening	355
12.7	Creatieve industrie	358
12.8	ICT	359
13	Facilitair en bedrijven	361
13.1	Facilitair en bedrijven	366
14	Stedelijke ontwikkeling	369
14.1	Woningvoorraad	378
14.2	Woningmarkt	381
14.3	Huisvesting	391
14.4	Vastgoed	394
15	Middelen	397
15.1	Gemeentefinanciën	401
15.2	Personeel	404
15.3	Belastingen	409
15.4	Stadsdelen	410

16	Bestuur en concern	411
16.1	Verkiezingen Gemeenteraad	416
16.2	Verkiezingen Provinciale Staten	421
16.3	Verkiezingen Tweede Kamer	427
16.4	Burger en bestuur	432
17	Vier grote steden en Nederland	433
17.1	Bevolking	439
17.2	Openbare orde en veiligheid	448
17.3	Werk en inkomen	449
17.4	Zorg	461
17.5	Educatie	462
17.6	Verkeer en infrastructuur	463
17.7	Stedelijke ontwikkeling	465
17.8	Verkiezingen	467
18	Stadsregio Amsterdam	471
18.1	Bevolking	479
18.2	Openbare orde en veiligheid	493
18.3	Werk en inkomen	501
18.4	Zorg	538
18.5	Educatie	540
18.6	Verkeer en infrastructuur	543
18.7	Milieu	547
18.8	Stedelijke ontwikkeling	552
18.9	Verkiezingen	560
19	Amsterdam in Europa	567
19.1	Bevolking	573
19.2	Openbare orde en veiligheid	575
19.3	Werk en inkomen	576
19.4	Educatie	578
19.5	Economie en haven	579
19.6	Stedelijke ontwikkeling	584
19.7	Bestuur	587
	Bijlagen	589
1	Omschrijving buurtcombinaties en stadsdelen	591
2	Kaart van Amsterdam	592
3	Kaart van Stadsregio Amsterdam	594
4	Kaart van Europa	595
5	Begrippen en gebruikte afkortingen	596

Samenvatting

Bevolking

De Amsterdamse bevolking is sinds de geboortegolf na de Tweede Wereldoorlog niet meer zo snel toegenomen als in de laatste jaren. Op 1 januari 2011 telde Amsterdam 780.559 inwoners, een toename van bijna 13.000 inwoners in 2010 na een toename van ruim 11.000 inwoners in 2009. De groep autochtone Amsterdammers heeft een groot aandeel in deze groei: jaren lang vertrokken er meer autochtonen uit Amsterdam dan er naar toe kwamen. De afgelopen drie jaar is dit anders. Het aantal autochtone inwoners van Amsterdam neemt toe; hun aandeel op de Amsterdamse bevolking neemt echter nog steeds af. Het aandeel niet-westerse allochtone Amsterdammers groeit nog steeds, zij het de laatste jaren minder snel. Sterk toegenomen de laatste jaren is het aandeel en aantal westerse allochtone Amsterdammers. Amsterdamse vrouwen krijgen steeds meer kinderen; van 1,35 kinderen in 1993 naar gemiddeld 1,65 kinderen in 2010. In de jaren negentig waren vooral niet-westerse allochtone vrouwen verantwoordelijk voor de natuurlijke aanwas in Amsterdam, in 1993 kregen zij gemiddeld 2,2 kinderen maar in 2010 is dat gedaald naar 1,98. Amsterdamse autochtone vrouwen krijgen daarentegen steeds meer kinderen: in dezelfde periode steeg hun vruchtbaarheidscijfer van 1,05 naar 1,53 kinderen. Alles wijst erop dat de Amsterdamse bevolking voorlopig sterk blijft groeien. Volgens de jongste Amsterdamse bevolkingsprognose zal Amsterdam in 2030 gegroeid zijn tot ruim 850.000 inwoners. Dit betekent dat er de komende jaren gemiddeld driehonderd Amsterdammers per maand bijkomen.

Openbare orde en veiligheid

Voor het eerst sinds het jaar 2000 is er in 2010 een stijging te zien in het aantal aangiften bij het politiekorps Amsterdam-Amstelland. Er zijn ruim 91.500 aangiften gedaan, 3% meer dan in 2009. Deze trend is niet terug te zien in de Objectieve Veiligheidsindex Amsterdam, die laat zien of in een buurt veel delicten worden gepleegd en in hoeverre er sprake is van overlast. De score 100 staat voor het Amsterdams gemiddelde in 2003. Hoe lager de score op de index, hoe veiliger de buurt. In 2010 is de algehele score voor de objectieve veiligheid 76, wederom een lichte verbetering ten opzichte van het voorgaande jaar. Tussen 2003 en 2010 is de objectieve veiligheid dus sterk verbeterd. De Subjectieve Veiligheidsindex Amsterdam volgt hoe Amsterdammers de veiligheid van hun woonomgeving ervaren. De Subjectieve Veiligheidsindex is met een score van 76 stabiel gebleven ten opzichte van het jaar daarvoor en heeft dus nu dezelfde score als de Objectieve Veiligheidsindex. Er is in 2010 een jeugdcriminaliteitsindex ontwikkeld door O+S, deze laat zien dat tussen 2007 en 2010 de jeugd-

criminaliteit in Amsterdam is afgenomen van 100 naar 89. In 2007 was 6,2% van de jongeren verdacht van een delict, in 2010 is dit 5,5%.

Werk en inkomen

Er zijn de afgelopen jaren meer ondernemingen in Amsterdam gekomen. Als we de niet-commerciële dienstverlening buiten beschouwing laten, dan zijn er in 2011 ongeveer 78.000 ondernemingen. Dit is een toename ten opzichte van 2010 toen er ongeveer 71.000 ondernemingen waren. In tegenstelling tot gemiddeld in Nederland neemt de Amsterdamse potentiële beroepsbevolking nog steeds toe. Er is wel sprake van vergrijzing, maar minder dan in de rest van Nederland. In 2001 was 30% van de potentiële beroepsbevolking (alle 15-64 jarigen) tussen de 45 en 65 jaar oud. Inmiddels is dit gestegen naar 34%. Tegelijkertijd stijgt het aandeel jongeren (15-24 jaar) in de beroepsbevolking ook nog steeds heel langzaam doordat jongeren na hun studie langer in de stad blijven wonen en hier een gezin stichten. Vooral de middengroep wordt dus kleiner in Amsterdam.

In 2009 was 6% van de Amsterdamse beroepsbevolking werkloos. De afgelopen jaren is dit door de economische recessie gestegen naar 8%. Dit houdt in dat 34.600 Amsterdammers wel minimaal 12 uur per week willen werken maar geen baan kunnen vinden.

Zorg

De levensverwachting bij geboorte stijgt. Voor mannen in Amsterdam is die inmiddels gemiddeld 77,2 jaar en voor vrouwen 81,7 jaar. Mannen en vrouwen in Amsterdam worden minder oud dan in Nederland als geheel; de levensverwachting van pasgeborenen in Amsterdam ligt ruim een jaar lager dan gemiddeld in Nederland. Jaarlijks overlijden ruim 5.000 Amsterdammers (5.406 in 2010). Sinds 2007 vormen hart- en vaatziekten niet meer de meest voorkomende doodsoorzaak maar kanker.

Alcohol- en drugsgebruik kunnen leiden tot schade aan de gezondheid maar ook tot (verkeers)ongevallen, problemen met de openbare orde en huiselijk geweld. In 2010 waren er aanzienlijk meer incidenten rondom cannabis- en alcoholgebruik dan in de jaren 2006 tot en met 2009. De ambulances hoefden juist minder vaak dan voorheen uit te rijden voor incidenten rondom het gebruik van pado's en roesmiddelen (heroïne en cocaïne).

Educatie, jeugd en diversiteit

Het aandeel leerlingen dat slaagt voor het eindexamen ligt in Amsterdam over het algemeen lager dan op landelijk niveau. Dit geldt voor alle onderwijstypen maar sinds 2009 niet meer voor het vwo. Op het niveau VMBO-t in Amsterdam slaagden in 2010 relatief veel leerlingen niet voor het eindexamen: 13% tegenover 6% op landelijk niveau. De laatste jaren ligt het aandeel niet-geslaagden voor

het eindexamen zowel landelijk als in Amsterdam het hoogst op het niveau HAVO. Het aantal meldingen bij de Stichting Meldpunt Discriminatie Amsterdam is tussen 2009 en 2010 nagenoeg gelijk gebleven. De aanleiding voor de gemelde discriminatie is wel veranderd. Voor de meeste redenen voor discriminatie is het aantal meldingen afgenomen. Er is echter een forse toename van meldingen van discriminatie op basis van homoseksuele geaardheid. Het aantal meldingen van discriminatie op basis van herkomst/huidskleur is vrijwel gelijk gebleven maar blijft het meest voorkomend. Een opvallende trend in de laatste jaren is de afname van het aantal meldingen van discriminatie op basis van leeftijd.

Verkeer en infrastructuur

Amsterdam heeft in 2010 een 7,3 behaald als stad om in te fietsen. De fietsbezitters in Amsterdam maken zeer regelmatig gebruik van hun fiets: bijna de helft (47%) geeft aan de fiets dagelijks of meerdere keren per dag te gebruiken en daarnaast gebruikt een derde de fiets één of enkele keren per week. Uit metingen van de Dienst Infrastructuur Verkeer en Vervoer blijkt dat er steeds meer fietsen komen in Amsterdam: van 62 fietsen per 100 inwoners van 12 jaar en ouder in de periode 1986-1991 naar 73 in de periode 2005-2008. De waardering voor de verkeersveiligheid van de fietsers is tussen 2006 en 2010 toegenomen van een 6,3 tot een 6,7. Desondanks wordt verbetering van de verkeersveiligheid het vaakst genoemd als thema dat de hoogste prioriteit zou moeten hebben, meer dan uitbreiding van parkeermogelijkheden of de aanpak van fietsendiefstal.

Openbare ruimte en groen

De woning- en bevolkingsdichtheid in Amsterdam nemen toe. Stonden er in 1998 nog geen 2.200 woningen op een vierkante kilometer land, dit zijn er in 2011 bijna 2.400. Ook de bevolkingsdichtheid nam daarmee toe: van 4.347 mensen op een vierkante kilometer land naar 4.730. Tot 2008 ging dit gelijk op: hoe meer woningen, hoe meer mensen in Amsterdam. Vanaf 2008 is de bevolkingsdichtheid sterk toegenomen terwijl de woningdichtheid nauwelijks toenam. De dichtstbevolkte buurten zijn de Jordaan, grote delen van West, De Pijp en de Indische buurt. In (delen van) Nieuw-West, Buitenveldert, Noord en Zuidoost is de bevolkingsdichtheid het laagst. In bijna alle buurten is de bevolkingsdichtheid toegenomen in de afgelopen drie jaar.

Cultuur en monumenten

In 2010 hebben ruim 3 miljoen mensen een van de 17 Amsterdamse theater- en concertzalen bezocht. Dit zijn ongeveer evenveel bezoekers als in de voorgaande jaren terwijl er in 2010 minder voorstellingen waren dan in de jaren ervoor. Het aantal bezoekers is met gemiddeld 422 per voorstelling duidelijk hoger dan de circa 400 in de jaren daarvoor.

In totaal zijn de 29 Amsterdamse musea in 2010 7 miljoen keer bezocht. Dit zijn 500.000 extra bezoekers ten opzichte van 2009. Deze stijging wordt gedeeltelijk veroorzaakt door de tijdelijke opening van het Stedelijk Museum. Daarnaast is er een duidelijke stijging te zien van bezoekersaantallen van het Koninklijk Paleis. Ook is de Hermitage sinds de opening in 2009 met 650.000 bezoekers in 2010 een belangrijk groot museum in de stad. Uit de Kunst- en Cultuurmonitor 2010 blijkt dat de musea voor Amsterdammers een belangrijk onderdeel van de aantrekkelijkheid van hun stad vormen. Ongeveer de helft van de volwassen Amsterdammers bezoekt minimaal een museum per jaar. Een groot deel van de Amsterdammers geeft aan trots te zijn op de musea in de stad. De sluiting van een aantal grote musea is sommigen mensen een doorn in het oog, daarentegen is de hernieuwde Hermitage een groot succes.

Milieu en water

In 2010 is de Europese norm wat betreft fijn stof bij alle zes meetpunten in Amsterdam gehaald. Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 0,01 mm. De Europese norm voor de aanwezigheid van stikstofdioxide in de buitenlucht wordt net als in voorgaande jaren alleen gehaald bij de vijf meetpunten die niet door verkeer worden beïnvloed. Bij de zes meetlocaties die gesitueerd zijn in de omgeving van drukke verkeerspunten wordt de norm niet gehaald. Maatregelen voor de komende jaren om de aanwezigheid van stikstofdioxide terug te dringen zijn zodoende vooral gericht op het bevorderen van duurzame mobiliteit, zoals het inzetten van elektronisch vervoer en het bevorderen van fietsgebruik.

Het Amsterdamse Afval Energie Bedrijf zet afval om in elektriciteit en warmte en bouwstoffen. Deze elektriciteit en warmte worden onder andere gebruikt door Amsterdamse trams en metro's en verschillende bedrijven en huishoudens. In 2010 nam de hoeveelheid afval die is aangevoerd bij het Amsterdamse Afval Energie Bedrijf met 2% af ten opzichte van 2009. In totaal werd ruim 1,3 miljoen ton afval verwerkt, waarvan 63% afkomstig was van bedrijven.

Sport en recreatie

Steeds meer Amsterdammers voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Deze norm stelt dat volwassen Nederlanders op minimaal vijf dagen van de week ten minste een half uur matig intensief bewegen. In 2010 voldeed bijna driekwart (74%) van de Amsterdammers van 18 jaar en ouder aan deze norm. In 2008 en 2006 lag dit aandeel op 72% en 67%.

Het bezoek aan attracties is sterk gerelateerd aan het aantal toeristen dat Amsterdam aandoet. Veel Amsterdamse attracties registreerden in 2010 weer een groei van het aantal bezoekers. Dit nadat het bezoek aan attracties en musea in 2008 en 2009 fors terugliep als gevolg van de economische recessie en

het dalende toerisme. Net als in voorgaande jaren is de rondvaartboot de best bezochte attractie van de stad. In 2010 maakten meer dan 3 miljoen mensen een tochtje over de Amsterdamse grachten. Met een toename van bijna 10% ten opzichte van 2009 loopt de deelname aan rondvaarten min of meer gelijk op met het groeiende toerisme.

Economie en haven

Het is nog te vroeg voor een uitspraak over hoe de Amsterdamse economie geraakt wordt door de huidige economische onrust in de wereld. Het beeld is nu nog overwegend positief, er zijn slechts wat aanwijzingen die een aanzet kunnen vormen voor een verslechtering. De afname van de vracht op Schiphol bijvoorbeeld in het tweede kwartaal van 2011, een toename van de werkloosheid en een gestage stijging van het aantal bijstandsgerechtigden sinds eind 2010. Vermoedelijk zal de Amsterdamse economie minder geraakt worden dan heel Nederland gegeven de gebleken schokbestendigheid in de periode 2009-2010. De haven heeft een sterk tweede kwartaal achter de rug, na een minder grote havenoverslag in het eerste kwartaal. Terwijl de Rotterdamse haven al last lijkt te hebben van de haperende wereldhandel, lijkt daar in Amsterdam (nog) geen sprake van te zijn. Een belangrijk verschil tussen Amsterdam en Rotterdam is dat in Amsterdam weinig containers worden overgeslagen. Juist de containeroverslag kampt met problemen. Het gaat in Amsterdam vooral om de overslag van brandstof, o.a. benzine en steenkool.

Facilitair en bedrijven

Gemeenteonderdelen waarvan de belangrijkste opdrachtgever de gemeente zelf is zijn ondergebracht in het resultaatgebied 'facilitair en financiën'. Net als in het voorgaande jaar waren de kosten van alle dienststukken in 2010 in totaal hoger dan de opbrengsten. In totaal is er een verlies van ongeveer 71,2 miljoen euro. Men had gerekend op een tekort van 17,7 miljoen euro. Een groot deel van de kosten komt voor rekening van de nieuwe dienst ICT. In 2009 waren de totale kosten voor extern personeel gedaald tot 28,9 miljoen euro. In 2010 zijn deze kosten gestegen tot 34,5 miljoen euro. Bij de meeste diensten zijn de kosten voor externe inhuur gelijk gebleven, maar bij de dienst ICT, servicehuis Personeel en het Ingenieursbureau (IBA) zijn de kosten dit jaar gestegen. Het ziekteverzuim is het afgelopen jaar gedaald met gemiddeld 1%. Alleen bij het Servicehuis Personeel en IBA is het ziekteverzuim heel licht gestegen.

Stedelijke ontwikkeling

In 2010 werden er in Amsterdam 4.044 woningen gebouwd, het kleinste aantal sinds 2007. Toch is de teruggang veel minder dan elders in het land, waar de nieuwbouwproductie sinds de economische crisis veel meer is afgenomen.

De grootste woningproductie vond in Nieuw-West en Oost plaats. In Nieuw-West werden meer dan 1.500 woningen gebouwd. Deze nieuwbouw vond voornamelijk plaats in het kader van de stedelijke vernieuwing. Dat wil zeggen dat er nieuwe woningen gebouwd zijn in de plaats van woningen die gesloopt zijn. In Oost werden circa 1.000 woningen gebouwd, voornamelijk op IJburg. De komende jaren zal de nieuwbouw in Amsterdam verder verminderen. In 2010 is in Amsterdam het aantal vierkante meters in gebruik zijnde kantoorruimte met 45.000 m² afgenomen. De grootste bijdrage hieraan leverde de omzetting van 205.000 m² kantoorruimte naar andere functies (voornamelijk woningen en hotels). Gevolg hiervan is dat het percentage leegstaande kantoorruimte is gedaald van 17,0% naar 16,5%. Ruim een kwart van de 1,245 miljoen vierkante meter leegstaande kantoorruimte staat al 3 jaar of langer leeg. Met name in stadsdeel Zuidoost staat veel kantoorruimte al langer leeg. De leegstand concentreert zich vooral op grotere kantoorlocaties.

In 2010 liggen de prijzen voor bestaande woningen in Amsterdam bijna 8% lager dan medio 2008, toen de woningmarkt een voorlopige top bereikte. De grootste prijsdaling vond onder invloed van de kredietcrisis plaats in het najaar van 2008 en het voorjaar van 2009, waarna het prijsniveau zich min of meer stabiliseerde rond de 255.000 euro. Voor de kredietcrisis werden er maandelijks rond de 750 woningen verkocht, nu zijn dat er rond de 570, circa 30% minder. Er worden vooral minder dure woningen verkocht.

Middelen

De totale begroting van de gemeente Amsterdam voor 2012 bedraagt € 5,6 miljard. Dit is een daling van 4% ten opzichte van de begroting van vorig jaar. In 2012 ontvangt Amsterdam € 1,5 miljard uit het gemeentefonds, dit is 27% van de totale begroting. Voor het eerst sinds 2004 is de bijdrage uit het gemeentefonds afgenomen. In 2011 steeg de bijdrage nog met 9% ten opzichte van het jaar ervoor, nu is sprake van een daling van 2%.

De begrotingen van de stadsdelen verschillen onderling behoorlijk. Zo heeft stadsdeel Oost € 372 miljoen in 2011 begroot en stadsdeel Noord € 136 miljoen. Als de begroting gerelateerd wordt aan het aantal inwoners per stadsdeel, blijven de verschillen aanzienlijk. In 2011 begrootte stadsdeel Oost € 3.100 per inwoner. Stadsdeel Nieuw-West begrootte de minste kosten per inwoner: € 1.330.

Bestuur en concern

Na drie verkiezingen in 2010 (Gemeenteraadsverkiezingen, Stadsdeelraadsverkiezingen en Tweede Kamerverkiezingen) volgde ook in 2011 een gang naar de stembus: op 2 maart 2011 werden de Provinciale Staten gekozen. De opkomst was een stuk hoger dan in 2007: toen bracht 40,8% van de

Amsterdammers zijn of haar stem uit, in 2011 was dit gestegen naar 54,2%. Er stond wat op het spel: de zittende regering was er niet zeker van een meerderheid in de Eerste Kamer – die door de Provinciale Staten wordt gekozen – te kunnen behalen. Sommigen kiezers zagen in de Provinciale Statenverkiezingen een middel om hun steun te betuigen aan de regerende coalitie, anderen grepen juist de kans om deze coalitie te dwarsbomen. In Amsterdam lijkt vooral dat laatste een motivatie te zijn geweest voor kiezers. VVD, CDA en PVV behielden samen een kwart van de stemmen, terwijl deze partijen op landelijk niveau bijna de helft van de stemmen haalden.

De meeste steun ging in Amsterdam naar de PvdA, die 28,5% van de stemmen kreeg. De PvdA verloor weliswaar ten opzichte van de Gemeenteraads- en Tweede Kamerverkiezingen van 2010, maar deed het beter dan bij de Provinciale Statenverkiezingen van 2007 (23,7% van de stemmen). Grootste winnaar ten opzichte van de verkiezing van 2007 was D66, die van 5,9% naar 15,6% van de stemmen steeg. Ook bij de verkiezingen van 2010 had deze partij veel meer stemmen dan voorheen weten te winnen. De SP verloor daarentegen fors: de aanhang van deze partij daalde van 18,4% in 2007 naar 10,5% in 2011. Nieuwkomer PVV haalde 8,4%, één procentpunt minder dan bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 2010. De aanhang van deze partij in Amsterdam lijkt in die zin redelijk stabiel.

Vier grote steden en Nederland

In de komende jaren zal Nederland steeds meer vergrijzen. Een indicator van vergrijzing is de zogenaamde “grijze druk”. Grijze druk is het aantal 65-plussers ten opzichte van het aantal 20 tot en met 64 jarigen (potentiële beroepsbevolking). De grijze druk is in 2011 landelijk 25,6% en is de afgelopen jaren toegenomen. Dit betekent dat er op elke 4 potentiële arbeidskrachten één 65-plusser is. De grijze druk in de G4 is lager dan in de rest van Nederland en neemt de laatste jaren af. In Utrecht is de grijze druk in 2011 het laagst met 14,4%, gevolgd door Amsterdam met 16,1% en Den Haag met 20,1%. Rotterdam heeft met 22,2% de hoogste grijze druk van de G4 maar dit is nog altijd lager dan in de rest van Nederland (26,8%).

De werkloosheid is in drie van de vier grote steden hoger dan het landelijk gemiddelde. Landelijk is het percentage werkloze beroepsbevolking 5,4%. Van de G4 heeft alleen Utrecht een lager percentage werkloze beroepsbevolking (5,2%). Rotterdam heeft het hoogste percentage werkloze beroepsbevolking, namelijk 8,8%. Dat is 2% meer dan Den Haag (6,8%) en Amsterdam (6,6%). Sinds 2008 is het aandeel werkloze beroepsbevolking het meest toegenomen in Den Haag (+2,6%), gevolgd door Rotterdam (+2,2%) en Amsterdam (+1,9%).

Stadsregio Amsterdam

De Stadsregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van zestien gemeenten in de regio's Waterland, Amstel-Meerlanden, Zaanstreek en de gemeente Amsterdam.

Een van de speerpunten van de Stadsregio Amsterdam is het verbeteren van het regionale verkeersnetwerk, met als doel de bereikbaarheid vanuit, naar en binnen de regio te verbeteren. De bereikbaarheid is de laatste jaren echter meer onder druk komen te staan. De regio heeft tussen 1990 en 2009 aanzienlijk meer inwoners en arbeidsplaatsen gekregen: er zijn meer mensen in de regio gaan wonen en werken. De sterkte van de groei verschilt per gebied. Buiten Amsterdam is het aantal inwoners veel sterker gestegen dan in Amsterdam. Het aantal arbeidsplaatsen is vooral gegroeid in Amsterdam. Dit resulteert in een scheve woon-werkbalans. Mensen komen steeds van verder om de arbeidsplaatsen op te vullen. Ook moeten er binnen de regio grotere afstanden worden afgelegd. Het aantal verplaatsingen vanuit, naar en binnen de regio is hierdoor toegenomen, met een grotere druk op de bereikbaarheid als gevolg: meer gebruikers op de weg en in het openbaar vervoer. De meest verplaatsingen vinden nog steeds plaats binnen Amsterdam. De sterkste groei in het aantal verplaatsingen zijn vooral te zien bij de verplaatsingen tussen Amsterdam en andere gemeenten van de Stadsregio en tussen Amsterdam en de rest van Nederland.

Amsterdam in Europa

Amsterdam komt redelijk positief uit recente internationale onderzoeken naar de positie van steden op allerlei terreinen. In 2010 heeft Amsterdam haar positie in de top tien van zaken- en congressteden van Europa behouden, is de stad tegelijkertijd minder duur voor expats geworden en is het de snelst groeiende reizigersbestemming. Of deze positieve trend in de komende periode zal doorzetten valt nog te bezien gezien de groeiende economische onrust in de wereld in de loop van 2011.

In 2010 heeft Amsterdam een recordaantal toeristen ontvangen en staat op de 10e plaats van de Europese toeristische bestemmingen. Het toerisme in Amsterdam herstelde sneller na de recessie in 2008 en 2009 dan in de andere Europese steden. Het aantal overnachtingen in Amsterdamse hotels is in de periode 2009-2010 met 13,6% toegenomen tot 9,7 miljoen. De Europese top vijf toeristische bestemmingen bestaat uit Londen, Parijs, Berlijn, Rome en Madrid, waar het aantal hotelovernachtingen enkele malen groter is dan in Amsterdam, maar het groeitempo lager is. De toeristische groei in Amsterdam is voornamelijk te danken aan buitenlandse toeristen, onder andere uit Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Spanje, Italië en Duitsland.

